

Asianro DKIR/468/00.05.00/2026
Viite Ympäristöministeriön lausuntopyyntö Suomen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman luonnoksesta

YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE

Ympäristöministeriö (VN/6119/2025) on lähettänyt lausuntokierrokselle Suomen ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman luonnoksen. Kirkkohallitukselta on pyydetty lausunto suunnitelmaan. Lausuntopyyntö on osoitettu diakoniatyöhön.

Lausuntona Kirkkohallitus esittää seuraavat huomiot.

Rakennusten energiatehokkuusneuvonta kuluttajille ja mikroyrityksille

Suunnitelmassa neuvontaa pyritään kohdentamaan erityisesti haavoittuvimmassa asemassa oleville ihmisille ja todetaan, että haavoittuvien ryhmien saavutettavuus on haasteellista. Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että neuvontatyötä tekevillä tulee olla koulutusta ja osaamista monien haavoittuvuuksien kasautumisesta kuten energia- ja liikenneköyhyyden linkittymisestä esimerkiksi sosiaalisiin ja terveydellisiin ongelmiin. Jotta neuvontaan suunnatuilla resursseilla (30 M€) saavutetaan tuloksia, on neuvojilla oltava osaamista myös haavoittuvassa elämäntilanteessa elävän kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen sekä ymmärrystä sosiaalisesti ja terveydellisesti kestävien energiatehokkuusratkaisujen etsimiseen. Kirkkohallitus muistuttaa, että seurakuntien diakoniatyöntekijät kohtaavat vuosittain kymmeniä tuhansia haavoittuvassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä, joista monet jäävät virallisten tukimuotojen ulkopuolelle tai tarvitsevat apua niiden hyödyntämisessä. Kirkkohallitus ehdottaa, että seurakunnat tunnistetaan toimeenpanosuunnitelmissa haavoittuvia ryhmiä tavoittavina yhteistyökumppaneina.

Lisätietoja mm. MaaElli -hankkeen loppuraportista: [VTT-R-00103-25.pdf](#)

Energia-avustukset asunto-osakeyhtiöille

Kirkkohallitus pitää erittäin kannatettavana avustuksien myöntämistä haavoittuviin ryhmiin kohdennettavana energiaremonttiavustuksena. Kirkkohallitus huomauttaa, että erityisen riskiryhmän muodostavat yksin asuvat ikääntyneet henkilöt, usein naiset, joiden asunnot sijaitsevat alueilla, joilla rakennusten arvo on matala eikä energiaremontteihin ole mahdollista saada rahoitusta. Heillä rakennuksen lämmitysmuoto perustuu usein puiden polttoon ja suorasähkölämmitykseen. Tällaisia tilanteita kohtaamme kirkon diakoniatyön piirissä säännöllisesti. Aukkaan ikääntyessä polttopuulämmitys käy terveydellisesti raskaaksi ja suorasähkölämmitys taloudellisesti mahdottomaksi. Nykyinen suunnitelma jättää tämän ryhmän energiaremonttituen ulkopuolelle. Tällaisissa asunnoissa energiaremonttina toteutettava lämpöpumppuratkaisu mahdollistaisi kuitenkin asunnon pitämistä lämpimänä, energiaköyhyyden vähentämistä, energiatehokkuuden parantamista sekä terveydellisesti ja sosiaalisesti kestävämpää asumista, jossa henkilö voisi asua pidempään kotonaan.

Kirkkohallitus pitää merkittävänä puutteena, että tämänhetkinen suunnitelma ei mahdollista avustusten kanavoimista yksittäisten rakennusten energiaremonttiin. Kirkkohallitus suosittelee etsimään keinoja, joilla myös muut kuin asunto-osakeyhtiömuotoisesti asuvat haavoittuviin ryhmiin kuuluvat henkilöt voisivat saada energiaremonttiavustusta. Perustelluista syistä avustuksen osuus remontin kokonaiskustannuksista voisi olla myös suurempi kuin esitetty 35 %, varsinkin jos euromääräinen summa jää maltilliseksi, mutta hakijan tulo- ja varallisuustason vuoksi remontin toteuttamisen kannalta ratkaisevaksi.

Avustukset energiatehokkuuden parantamiseen valtion tukemille asuntoyhteisöille

Kirkkohallitus kannattaa remonttiavustuksen suuntaamista erikseen sosiaalisin perustein valittuihin valtion tukemiin asuntoihin. Energiakustannusten alentaminen lieventää sekä energiaköyhyyttä että tuloköyhyyttä.

Införande av anropsstyrd kollektivtrafik på Åland

Kirkkohallitus kannattaa kutsuliikennejärjestelmän luomista Ahvenanmaalle. Vastaavia järjestelmiä on mantereen puolella, ja ne ovat erityisen tärkeitä iäkkäille, vammaisille henkilöille sekä pienituloisille. Joukkoliikennemahdollisuuksien parantaminen vahvistaa osallisuutta ja toimijuutta. Kirkkohallitus korostaa, että kutsuliikenteen kehittämisessä on tärkeää hyödyntää mantereen puolella tehtyjen kutsuliikennekokeilujen tuloksia painottaen haavoittuvassa elämäntilanteessa elävien liikenneköyhyyden vähentämistä.

Henkilöauton romutuspalkkio yksityishenkilöille

Kirkkohallitus pitää kannatettavana suunnitelmaa tukea vanhimpien autojen poistoa liikennekäytöstä ja sähköautojen hankinnan mahdollistamista pienituloisimmille. Lisäksi on kannatettavaa, että tukea suunnataan erityisesti käytettyjen ja edullisten sähköautojen hankintaan. Kirkkohallitus huomauttaa, että kaikkein pienituloisimmilla ei suunnitellulla romutuspalkkiolla ole silti mahdollisuuksia hankkia käytettyäkään sähköautoa. Kirkkohallitus suosittelee suunnitelman euromäärien tarkistamista nostaen pienituloisuuden rajaa sekä romutuspalkkion määrää ja laskien ostettavan auton enimmäishintaa. Tavoitteena tulisi olla taso, jossa mahdollisimman moni pienituloinen voisi aidosti hyötyä tuesta.

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että tuen hallinnointi liitettäisiin olemassa oleviin järjestelmiin, jotta hallinnoinnin järjestäminen ei veisi suunnitellun laajuista osuutta kokonaisuudesta.

Raskaan kaluston hankintatuki mikroyrityksille

Kirkkohallitus kannattaa suunnitelmaa.

Alueellisen joukkoliikenteen tuki

Kirkkohallitus kannattaa tuen suuntaamista erityisesti pienituloisten ihmisten palveluun.

Kutsuliikenteen tuki

Kirkkohallitus kannattaa kutsuliikennetoiminnan laajentamista. Kirkkohallitus korostaa, että kun suunnitelmassa todetun mukaisesti joukkoliikennettä käyttäisivät todennäköisesti erityisesti haja-asutusalueella asuvat naiset, tulee kutsuliikenteen suunnittelussa tarkistaa, liittyykö järjestelyihin nais erityisiä tarpeita esimerkiksi kutsuliikenteen aikataulutusten tai muiden toteutustapojen osalta.

Kirkkohallitus korostaa, että liikenneköyhyys ei merkitse ainoastaan liikkumisen hankaluuksia, vaan johtaa palvelujen ulkopuolelle jäämistä, yksinäisyyden lisääntymistä ja osallisuuden kaventumista. Tämän vuoksi kutsuliikenteen kohdentamisessa ja arvioinnissa tulee tarkastella myös sosiaalisen osallisuuden vaikutuksia. Kirkkohallitus kannustaa harkitsemaan toimenpiteiden keskinäistä resurssipainotusta vielä siten, että kutsuliikenteen tuki saisi merkittävästi suuremman resurssin kuin nyt suunniteltu (31 M€).

Kävelyn ja pyöräliikenteen infrastruktuuri-investoinnit

Kirkkohallitus painottaa matkaketjujen roolia suunnitelmassa, jolloin kävely- ja pyöräteitä tulisi lisätä erityisesti siellä, missä tämän myötä pienituloisimmat ja toisaalta lapset, nuoret ja ikääntyneet pääsevät turvallisesti joukkoliikenteen palveluiden piiriin.

Toimenpiteiden arvioidut vaikutukset

Kirkkohallitus pitää arvioituja vaikutuksia realistisina.

Muut huomiot suunnitelmaan ja toimenpiteisiin

Kirkkohallitus korostaa, että energia- ja liikenneköyhyys ovat usein osa laajempaa huono-osaisuuden kokonaisuutta. Kirkkohallitus korostaa, että toimenpiteitä tulisi kohdentaa erityisesti moniperustaisesti haavoittuviin ihmisiin, joilla pienituloisuus yhdistyy sairauteen, toimintarajoitteisiin tai sosiaaliseen eristyneisyyteen. Heille vihreän siirtymän kustannukset voivat muodostaa merkittävän riskin osallisuuden, hyvinvoinnin ja kotona selviytymisen kannalta.

On tärkeää, että suunnitelman toteuttamisen hallinnollisia kuluja minimoidaan hyödyntämällä jo olemassa olevia viranomais- ja yhteistyöverkostoja. Kirkkohallitus muistuttaa, että ev.lut. seurakuntien sosiaali- ja terveysalan koulutetut ja Valvira-pätevät diakoniatyöntekijät toimivat virkavastuulla ja kohtaavat erityisen haavoittuvassa asemassa eläviä ihmisiä joka puolella Suomea.

Kirkkohallitus kannustaa harkitsemaan toimenpiteiden keskinäistä resurssipainotusta siten, että resursseja suunnataan energia- ja liikenneköyhyyden osalta jo paikannettuihin notkoihin. Energianeuvonnan osuutta vähentämällä saa lisäresursseja energiatehokkuusavustuksiin ja pyöräliikenteen infran resursseja vähentämällä saa lisäresursseja kutsuliikenteen tukeen. Neuvonta sinänsä ei vielä muuta energiaköyhyyttä eikä helpota vihreää siirtymää, jos tarvittavia muutoksia ei tuloköyhyyden vuosi pystytä toteuttamaan. Haavoittuvimmassa asemassa oleville ihmisille välimatkat palveluiden piiriin tulevat harvoin saavutettavaksi hyvälläkään pyöräinfralla, vaan tarvitaan nimenomaan sujuvaa kutsuliikennettä.

Niilo Pesonen
kansliapäällikkö

Kalle Kuusimäki
johtaja